

4.5.2018

Sisäministeriö

Suomen Punaisen Ristin lausunto

Asia: Suomen Punaisen Ristin lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi reservipoliisista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

SM008:00/2016

Suomen Punainen Risti kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi reservipoliisista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Suomen Punainen Risti (SPR) on viranomaisia tukeva julkisoikeudellinen yhdistys, jonka oikeudellisesta erityisasemasta on Suomessa säädetty lailla (238/2000) sekä sen nojalla annetulla tasavallan presidentin asetuksella (827/2017). Suomen Punaisen Ristin tehtävänä on tukea ja avustaa maan viranomaisia niin rauhan kuin sodan ja aseellisten selkkausten aikana ihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Suomen Punainen Risti toimii myös Vapaaehtoisen Pelastuspalvelun (Vapepa) koordinaattorina. Vapepa tukee viranomaisia erityisesti paljon pelastushenkilöstöä vaativissa tehtävissä täydentäen ja tukien poliisi-, pelastus sekä sosiaali- ja terveystuomaisia pyynnöistä.

Suomen Punainen Risti näkee, että täydennyspoliisijärjestelmä ei ole toiminut eikä sitä ole kertaakaan käytetty, koska valmius toimia perustuu poikkeusoloihin ja valmiuslakiin. Suomen poliisimäärä on suhteellisen pieni, ja samalla Suomi nähdään turvallisenä maana. Turvallisuuden kannalta keskeistä on riittävä virassa olevien poliisien määrä ja alueellinen kattavuus ja siksi Suomen Punainen Risti toivookin, että pääpaino varauduttaessa tuleviin erityis- ja häiriötilanteisiin kohdistetaan poliisin päivittäisten tehtävien riittävään resurssointiin ja siitä kehittyvään ammattitaitoiseen operatiiviseen valmiuteen ja reservin tai muun tilapäisen henkilövavun johtamiseen.

Suunnitteilla olevan reservipoliisihenkilöstön halutaan tarvittaessa mahdollistavan vakinaisen poliisihenkilöstön keskittyminen normaaliolojen häiriötilanteissa poliisin vaativiin operatiivisiin tehtäviin reservihenkilöstön toimiessa poliisin tukena. Esityksen mukaan reservipoliisit eivät voisi normaaliolojen häiriötilanteissa käyttää kaikkia poliisin toimivaltuuksia vaan ainoastaan niitä, jotka ovat normaaliolojen erikseen säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättä tarpeen ja tarvittaessa heillä on myös oikeus käyttää voimakeinoja.

Esityksessä ehdotetaan, että reservipoliisit olisivat virkasuhteessa ja toimisivat aina poliisin välittömässä ohjauksessa. Poikkeusoloissa ja puolustustilassa reservipoliisit voisivat tehdä kaikkia poliisin tehtäviä poliisin ohjauksessa ja apuna. Suomen Punainen Risti näkee tärkeänä, että tästä syystä reserviin valittavilta henkilöiltä tulisi vaatia samoja ominaisuuksia ja kelpoisuusvaatimuksia kuin poliiseilla on. Vaikka henkilövalinta pääosin kohdistuisi 35 vuotta täyttäneisiin soti-



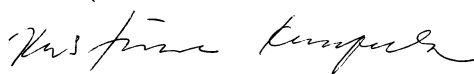
4.5.2018

laspoliisikoulutuksen saaneisiin henkilöihin, tulisi koulutettavien rekrytoinnin ja seulonnan sekä erityisesti 50 hengenryhmille suunnitellun 16 päivän koulutuksen olla poikkeuksellisen hyvin onnistuneita, koulutetut henkilöt kykenevät otamaan vastaan ne valmiudet ja myöhemmin tehtävät, jotka reservipoliisihenkilöstölle asetetaan.

Suomen Punainen Risti näkee haasteena reservipoliisien mahdollisuudet koulutuksen lisäksi harjoitella säännöllisesti yhteistyötä häiriötilanteiden varalle. Ehdotuksesta ei käy ilmi, miten reservipoliisin taitoja ylläpitävä harjoitustoiminta järjestetään. Suomen Punainen Risti on huolissaan reservipoliisille suunnitellun koulutuksen vähäisyydestä, kun otetaan huomioon tehtävät, joissa reservihenkilöstö tulisi käyttämään julkista valtaa ja toimintavaltuuksia, jotka voivat suoraan vaikuttaa muiden kansalaisten oikeuksien käyttöön.

Samalla kun Suomen Punainen Risti suhtautuu varoen julkista valtaa sisältävien tehtävien antamiseen niukasti koulutetulle henkilöstölle harvinaisissa ja erityisyytensä vuoksi psyykkisesti kuormittavissakin tilanteissa, haluamme korostaa, että Suomessa on jo yli 50 vuoden ajan toiminut, nykyään 52 järjestön valtakunnallinen verkosto Vapaaehtoinen pelastuspalvelu, joka viranomaisten - ja useimmiten juuri poliisin - hälytyksestä auttaa viranomaisten johtamisessa tilanteissa satoja kertoja vuosittain. Poliisi käyttää hyvin tuloksin vapaaehtoisten apua esimerkiksi etsinnöissä, liikenteenohjauksessa ja muissa tukitehtävissä. Vapaaehtoisen pelastuspalvelun verkosto on hälytettävissä nopeasti auttamistilanteisiin jo arjen onnettomuuksissa ja se toimii kattavasti ympäri maan. Näiden tuhansien auttajien joukossa on paljon henkilöitä, jotka häiriötilanteissa ja poikkeusoloissakin voisivat olla viranomaisten tukena käyttämättä itsenäisesti viranomaisten valtuuksia. Lisäksi Vapaaehtoisten pelastuspalvelun käyttö on kustannustehokasta. Järjestöt vastaavat vapaaehtoisten kouluttamisesta, varusteista ja hälytysvalmiudesta.

SPR katsoo, että reservipoliisin sijaan olisi välitön tarve turvata ammattitaitoisen poliisihenkilöstön koulutus ja riittävä määrä virkoja poliisin palvelujen takaamiseksi eri puolilla Suomea.



Kristiina Kumpula
pääsihteeri